

Sofia Virta vihr ym.

Kirjallinen kysymys viranomaisten väkivaltaosaamisen vahvistamisesta lähisuhdeväkivallan tunnistamiseksi ja tukemiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

Lähisuhdeväkivalta on vakava ihmisoikeusloukkaus, joka aiheuttaa laajaa ja pitkäaikaista inhimillistä kärsimystä sekä merkittäviä yhteiskunnallisia kustannuksia. Kyse on väkivallasta, jossa tekijänä on uhrin läheinen, kuten nykyinen tai entinen puoliso, perheenjäsen tai muu läheinen ihminen. Väkivalta on usein toistuvaa, fyysistä, henkistä tai molempia ja vaikuttaa uhrin koko elämään.

Uhrien avun hakemista ja oikeusturvan toteutumista vaikeuttavat pelko, häpeä ja syyllisyys, mutta myös viranomaisten puutteellinen osaaminen väkivallan tunnistamisessa ja siihen puuttumisessa.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta annetun Istanbulin sopimuksen toimeenpanoa valvova GREVIO-asiantuntijaryhmä on keväällä 2024 julkaistussa raportissaan¹ tunnistanut erinäisiä puutteita ja esittänyt toimenpiteitä, joiden avulla Suomi täyttäisi täysin Istanbulin sopimuksen vaatimukset. GREVIO suosittelee, että viranomaisten, erityisesti poliisien, syyttäjien, tuomareiden sekä sosiaali- ja terveysalan henkilöstön, osaamista lähisuhdeväkivallasta vahvistetaan Suomessa. GREVIO myös korostaa, että koulutuksen tulee olla pakollista, sen tulee keskittyä uhrilähtöiseen lähestymistapaan ja sen tulee kattaa väkivallan dynamiikan, vaikutukset uhuriin, riskinarvioinnin sekä palvelujärjestelmän tuntemuksen.

Myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on valtakunnallisessa suosituksessaan² nostanut esiin samoja puutteita. THL toteaa, että lähisuhdeväkivalta ei sisälly systemaattisesti sosiaali- ja terveysalan peruskoulutuksiin missään koulutusasteessa, vaan opetus riippuu usein opettajien omasta kiinnostuksesta. Koulutuksen vapaaehtoisuus ja rakenteiden hajanaisuus ovat osoittautuneet riittämättömiksi uhrien tehokkaan tunnistamisen ja tukemisen kannalta.

Tällä hetkellä lähisuhdeväkivallan koulutus sisältyy pakollisena poliisitutkintoon, mutta ei esimerkiksi sosiaalityöntekijöiden tai sosionomien tutkintoihin, vaikka nämä ammattilaiset

1 GREVIO (2024): Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence by Finland

2 Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2020): Lähisuhdeväkivalta ja siihen puuttuminen - valtakunnallinen suositus sosiaali- ja terveydenhuollolle

Kirjallinen kysymys KK 475/2025 vp

työskentelevät arjessaan väkivallan uhrien kanssa. Viranomaisille tarjotaan täydennyskoulutusta, mutta sitä on peruttu vähäisen osallistujamäärän vuoksi, mikä osoittaa, että pelkkä koulutuksen tarjoaminen ei riitä, vaan osaamisen varmistamiseksi tulisi olla selkeät rakenteet ja koulutuksen tulisi olla velvoittavaa.

Ilmiön tunnistaminen ja siihen puuttuminen edellyttäisi ammattilaisilta erityisosaamista sekä uhrien tietoisuutta olemassa olevista palveluista ja toimivia moniammatillisia yhteistyörakenteita. Lähisuhdeväkivallan tilanteet voivat eskaloitua nopeasti. Tutkimuksissa on todettu, että kaikkein vaarallisin hetki uhrille on väkivaltaisesta suhteesta lähteminen ja sitä seuraavat 90 päivää. Tämän vuoksi jokaisessa viranomaiskontaktissa on osattava tunnistaa väkivallan merkit ja arvioida tilannetta riittävällä asiantuntemuksella.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus vahvistaa lähisuhdeväkivaltaa kohtaavien viranomaisten osaamista lähisuhdeväkivallasta, erityisesti GREVION ja THL:n suositusten mukaisesti niin, että koulutus olisi ammattilaisia velvoittavaa?

Helsingissä 18.1.2025

Sofia Virta vihr
Saara Hyrkkö vihr
Oras Tynkkynen vihr
Lotta Hamari sd